

Gịni bụ Eziokwu? - Nke Atọ

Uzo Emaus

Jeff Pippenger

2023-09-07

N'ozoma Jón, ozugbo emechara Nri Anyasi Ikpeazu ruo mgbe Jizos gara n'Ogige Getsemane, e nwere ogologo akuko malite n'isi nke iri na anọ ruo n'ogwugwu isi nke iri na asaa. Ebumnobi m bu itule isi ndi a n'isiokwu na-abia. Isiokwu a bu ntala a ga-ewu nghota nke isi ndi ahụ n'elu ya. N'ihe banyere ahiri ndozighari nke akuko ihe mere eme Kraist, mkparita uka Kraist na ndi na-eso uzo Ya n'isi ndi ahụ di ozugbo mgbe nbata mmeri ahụ gasiri ma tupu obe. Jizos banyere na Jerusalem, mesia rie nri ikpeazu Ya na ndi na-eso uzo Ya, mgbe ahụ ka akuko ahụ mere, ma O wee gaa Getsemane, n'etiti abali nke otu ubochi ahụ ka e jidere Ya, usoro nzokwu asaa nke dugara n'ikpogide n'obe wee malite. Ya na ndi na-eso uzo Ya no, n'amuma, n'onodu di ozugbo mgbe nzuko ogige Exeter gasiri ma tupu Nnukwu Mmehuihu Ahu, n'akuko ihe mere eme nke mmeghari onwa nke asaa nochiri anya ya. N'akuko ahụ nke malitere ozugbo emechara Nri Anyasi Ikpeazu, ihe mbu Jizos kwuru bu:

Ka obi unu ghara itu ujo: unu kweere na Chineke, kweerenu kwa n'ime m. Jón 14:1.

N'imara na nnukwu mmehuihu no naani awa ole na ole n'ihu, Jizos chorọ ime ka ndi na-eso uzo Ya sie ike maka nsogbu ahụ na-abia. Ahiri amuma zoro ezo di n'ime akara uzo anọ nke mejuputara ihe ndi ahụ a na-anochi anya di ka egbè eluigwe asaa bu akuko ihe mere eme ebe nzokwu ato ndi a nke akuko ahụ n'Ozioma Jón na-eme. Ahiri zoro ezo ahụ, n'ime egbè eluigwe asaa ahụ, na-anochi anya akuko ihe mere eme site na mmehuihu mbu ruo na mmehuihu ikpeazu.

Nnoo nso tupu Jizos agwa ha ka ha "ghara" ka obi ha "tuo ha n'ujo," Judas Iskariot aputalari n'oriri anyasi ahụ gaa n'ihu Sanhedrin nke ugboro nke ato na nke ikpeazu. Mgbe o si n'oriri anyasi ahụ puo gaa nzuko ya nke ugboro nke ato, o mechiri oge amara ya.

N'ihe gbasara ahiri zoro ezo di n'ime akara nke egbè eluigwe asaa ahụ, nbata mmeri nke Kraist na-anochi anya Mkpu Etiti Abali, ebe e gosiputara otu abuo nke ndi na-efe ofufe. Ihe iriba ama nke mkpuredemede etiti nke asusu Hibru e ji emeputa okwu Hibru ahụ bu "eziokwu," bu mkpuredemede nke iri na ato n'usoro mkpuredemede Hibru. Iri na ato na-anochi anya nnupuisi, ma di ka ihe iriba ama amuma, o na-anochi anya Mkpu Etiti Abali ebe umu agboghọ-amaghi ihe na-anochi anya ngosiputa nke nnupuisi, di ka Judas kwa si mee n'oge ihe iriba ama nke nbata mmeri ahụ.

"Ahija ojo anowo ma ga-anokwa mgbe niile n'etiti oka wit, umuagboghọ na-amaghi ihe onu na ndi maara ihe, ndi na-enweghi mmanu n'ime ite ha tinyere oriona ha. E nwere Judas onye anyaukwu n'ime nzuko Kraist guzobere n'uwa, ma a ga-enwekwa ndi Judas n'ime nzuko ahụ n'oge o bua nke akuko ihe mere eme ya." Signs of the Times, October 23, 1879.

Mgbe Judas weghachiri ego ahụ, kweta nye Kaiafas na mgbe ahụ nye Kraist na o rara Ya nye, o wee gaa kwugidere onwe ya. Ka o na-apu n'ulo ikpe ahụ, o tiri mkpu, n'otu okwu ndi ahụ

kpomkwem na-anochi anya onodu mgbagwoju anya nke amaghi nwa agboghọ nzuzu ahụ mgbe ha matara na ha enwetaghị mmanụ ahụ.

“Judas huru na aririo ya bu n’efu, o wee si n’ulo nzuko ahụ gbaa oso na-eti mkpu, O gafeela oge! O gafeela oge! O chere na o pughi idi ndu ihu ka a kpogide Jisos n’obe, ma n’ime obi nkoropu o puru gaa kwugbuo onwe ya.” *Desire of Ages*, 722.

Judas na-egosi ozi Ukwá Etiti Ura ugha dika onye “sitere n’ulo nzuko gbaa oso puta na-eti mkpu, O agafela! O agafela!” Ozi ahụ na-egosiputa mgbe niile klaasi abuo nke ndi na-efe ofufe, ma dika o mere n’akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, ndi-amaghi-ama na-aga n’ihu mgbe ezi ozi Ukwá Etiti Ura bjarutere, na-ejide ozi ugha. N’ihi ya, n’akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, anyi nwere mmeghari ahụ nke hoputara William Miller dika onye ndu, ebe ha juru ozi mmuo ozi nke ato ma na-emegide obere igwe aturu ahụ nke soro Kraist banye n’Ebe Kachasi Nso.

“E buuru m n’obi gaa n’odinihu, mgbe a ga-enye ihe iriba ama ahụ. ‘Lee, Onye na-alu nwanyi na-abia; putanu izute ya.’ Ma ufo du ga-egbu oge inweta mmanu iji mejuo oriona ha ozo, ma mgbe o gafeworo oke, ha ga-achoputa na agwa, nke mmanu ahụ na-anochite anya ya, apughi ibufe n’aka onye ozo gaa n’aka onye ozo.” *Review and Herald*, February 11, 1896.

Akara uzọ nke ato nke akuko ihe mere eme zoro ezo na-anochi anya ikpe, a na-anochikwa ya anya site n’akwukwo ozi ikpezu nke mkpuredemede Hibru. Akwukwo ozi ahụ bu “Tav,” ma mgbe a na-edede ya, odidi ya di ka obe. Obe ahụ na-anochi anya ikpe.

Site na nkuda mmuo mbu n’akuko ihe mere eme nke ndi Millerite ruo na Mkpu Etiti Abali, ma o bu site na mkpuredemede alpha ruo na mkpuredemede nke iri na ato, e nwere ihe ncheta na-anochi anya otu oge, nke a kowara dika oge ichere n’ilu nke umu agboghọ iri ahụ, oge ichere nke dikwa na Habakkuk isi nke abuo. Site na Mkpu Etiti Abali, ma o bu mkpuredemede nke iri na ato nke nnupuisi, ruo n’oke nkuda mmuo ahụ, mkpuredemede ikpezu nke alfabet, e nwekwara otu oge ozo nke a kporo “mmeghari onwa nke asaa,” o bughu n’ihi na o diruo onwa asaa, kama n’ihi na ozi nke Mkpu Etiti Abali mere ka a mata na Kraist ga-abia n’ubochi nke iri nke onwa nke asaa n’akalanda ndi Juu, nke bu Ubochi Mkpuchi Mmehie.

Odinaya nke akuko ahụ sitere n’Onu John isi nke iri na anọ ruo isi nke iri na asato na-amalite n’oge nke na-anochi anya mmeghari onwa nke asaa nke akuko ihe mere eme ndi Millerite. Ibu ozi nke akuko ahụ n’Ozioma John bu ikwadebe ndi na-eso uzọ ahụ maka nsogbu na-abianu nke obe (mkpuredemede “Tav”). Ya mere, Kraist na-akowaputa na site n’onwu Ya ruo mgbe O ga-arigoro n’ebe Nna Ya no ma laghachikwa, o ga-aburiri ndi na-eso uzọ Ya oge nke iru uju, ejighi n’aka, na nkuda mmuo. Di ka o dikwa n’agwa amuma nke nkuda mmuo mbu niile nke e gosiputara n’ime akaebe nke ahiri mgbanwe ahụ, nkuda mmuo ahụ gunyere onodu e wetara site n’ileghara eziokwu di mkpa e kpughere na mbu anya. Onwu Kraist n’obe bukwa, ma ka bu, eziokwu di mkpa, ma O gwara ndi na-eso uzọ ahụ ozugbo na A ga-akpogide Ya n’obe ma mee ka O si n’onwu bilie; ma nsogbu ahụ di ukwu nke ukwu, di arọ nke ukwu, nke mere na ha chefuru ihe ha kwesiri icheta.

“Mgbe a kpogidere Kraist, Olileanya nke Izrel, n’obe, ma welie Ya elu dika O gwara Nikodimos na a ga-eme, olileanya ndi na-eso uzọ Ya nwuru onu na Jizos. Ha enweghi ike ikowa okwu ahụ. Ha enweghi ike ighota ihe niile Kraist gwara ha banyere ya tupu oge eruo.”

Faith and Works, 63.

Isi ibu nke akụkọ dum n'ime isi anọ nke Jọn anyị na-ekwu maka ya bụ na Jisọs nọ na-akwadebe ndị na-eso ụzọ Ya maka oge nkụda mmụọ ha ga-enwe, malite n'ijide Jisọs n'abalị etiti, ruo mgbe O laghachiri site n'irigo Ya n'aka Nna Ya. N'ime isi anọ ahụ nke Jọn, oge ahụ mgbe Kraịst nọpuru n'ebe ndị na-eso ụzọ ahụ nọ na-anọchi anya oge ichere. N'akụkọ ihe mere eme, oge ahụ, nke m na-akọwa dika oge ichere, mere mgbe nsogbu nke obe gasiri. N'ime isi anọ ahụ anyị na-akwadebe ịtule, ha n'amụma na-anọchi anya oge ichere nke na-amalite site na nkụda mmụọ mbụ, o bughị mgbe nnukwu nkụda mmụọ nke obe gasiri.

Gini mere m ji atụ aro na mmechuihu ikpeazu ahụ nke Kraịst nọ na-akwadebe ndị na-eso ụzọ Ya maka ya, nọ na-anọchi anya mmechuihu mbụ ahụ nke, n'ahiri mgbanwe Kraịst, bụ onwu Lazaros? A ghaghị idozi ajuju a tupu anyị enwee ike ihu akụkọ ahụ di n'ime isi anọ nke Jọn n'ihè nke na-akwado eziokwu ndi a a na-ekpughe ugbo a n'ihe metutara akukọ nzuzo nke egbè eluigwe asaa ahụ.

N'akukọ ihe mere eme nke Kraịst, oge di n'etiti onwu na mbilite n'onwu Lazaros kwekorọ n'oge nchere ahụ. Mgbe ahụ, Kraịst gara Jerusalem maka nbata mmeri Ya. Kraịst, n'ime Jọn iri na anọ, na-agwa ndi na-eso ụzọ Ya okwu n'oge akukọ ihe mere eme nke ga-abu mmeghari onwa nke asaa, nke malitere mgbe oge nchere ahụ agwuchalari site n'ibiarute ozi nke Mkpu Etiti Abali nke bidoro mmeghari nke onwa nke asaa.

Iji ghotá otú okwu Hibru a bụ “eziokwu” si akwado njirimara nke akukọ ihe mere eme zoro ezo nke emeghewo site n'akukọ ihe mere eme ihe nnochianya nke egbè eluigwe asaa ahụ, o chorọ nyocha nlezianya banyere ozi ahụ Kraịst nọ n'oge ahụ na-enye ndi na-eso ụzọ ya n'akwukwo Jọn isi nke iri na anọ ruo isi nke iri na asaa. Otu ihe atụ nke akara ụzọ nke nnukwu ndakpo olileanya e e ji akowa akara ụzọ nke ndakpo olileanya mbu nwere ike imata site n'ahumahu ndi na-eso ụzọ ahụ n'uzo na-aga Emos.

Ihe kwusiri oge ichere ahụ n'akukọ ihe mere eme nke ndi Millerite bu mmezi nke amuma e buru uzo kwuo nke dara ada banyere 1843. A puru iso n'akukọ ihe mere eme choputa oru Samuel Snow n'izulite ozi ahụ nke webatara mmeghari onwa nke asaa, nke mechara kwusi na Nnukwu Mmechuihu ahụ, site n'igbaso uto Samuel Snow n'ighota ihe site n'akwukwo ya ndi e biputara na site n'okwu ngosi oha ya ndi dugara na nzuko mkpokota Exeter. Nkwa mmu nsọ ahụ na-abiakwute mmepe ahụ n'uzo di iche na nani mmepe akukọ ihe mere eme nke ozi ikpeazu Snow. Nwanyi White na-agwa anyi na a ghotara ozi ahụ mgbe Onye-nwe wepuru aka Ya n'ezighi ezi di n'onuogu ndi e deputara n'elu chaati Habakkuk nke 1843.

“Ahuru m ndi nke Chineke ka ha juputara n'onu n'olileanya, na-ele anya maka Onyenwe ha. Ma Chineke zubere inwa ha. Aka Ya kpuchiri njehie di n'igu oge amuma di iche iche. Ndi ahụ na-ele anya maka Onyenwe ha achoputaghi njehie a, obunadi ndi ikom kacha mutara ihe, ndi megidere oge ahụ, ahughikwa ya. Chineke zubere ka ndi Ya zute ndakpo olileanya. Oge ahụ gafere, ndi ahụ ejiri onu nke olileanya na-ele anya maka Onye Nzoputa ha wee buru ndi mwute ma daa mbà n'obi, ebe ndi ahụ na-ahughị ibia Jisọs n'anya, kama ha natara ozi ahụ n'ihì egwu, nwere obi utọ na O biaghị n'oge a turu anya ya. Ikwu okwukwe ha emetutaghi obi ma sachapu

ndu. Igafe nke oge ahụ e mere nke ọma iji kpughee ụdị obi ndị dị otu a. Ha bụ ndị mbụ tughariri wee kwaa emo ndị ahụ juputara na mwute, ndị dara mbà n'olileanya, bụ ndị huru n'ezie ibia nke Onye Nzọputa ha n'anya. Ahuru m amamihe Chineke n'inwale ndị Ya na n'innye ha ule na-enyocha nke ọma iji choputa ndị ga-alaghachi azu ma tugharia n'oge onwunwa.”

“Jisọs na igwè niile nke eluigwe ji omiiko na ihunanya lee ndị ahụ anya bụ ndị ji atumanya di uto choo ihu Ya ogologo oge, bụ Onye mkpuru obi ha huru n'anya. Ndị mmuo ozi no na-efeghari gburugburu ha, iji kwado ha n'oge ule ha. A hapuru ndi ahụ leghaara inata ozi nke eluigwe anya n'ochichiri, iwe Chineke wee muo megide ha, n'ih na ha achoghi inata ihè ahụ nke O zitere ha site n'eluigwe. Ndị ahụ kwesi ntukwasị obi ma nwee nkuda mmuo, ndi na-enweghi ike ighota ihe mere Onyenwe ha anaghi abia, ahapughi ha n'ochichiri. E duzikwara ha ozo n'Akwukwo Nso ha ka ha nyochaa oge amuma di iche iche. E wepuru aka nke Onyenwe anyi n'elu onu ogugu ndi ahụ, ma kowaa mmejo ahụ. Ha huru na oge amuma ndi ahụ ruru afọ 1844, nakwa na otu ihe akaebe ahụ ha jiri gosi na oge amuma ndi ahụ mechiri na 1843, gosikwara na ha ga-agwu na 1844. Ihè sitere n'Okwu Chineke mubara n'onodu ha, ha wee choputa oge ichere—‘O burugodi na o [ohuhu ahụ] egbuo oge, chere ya.’ N'ih ihunanya ha nwere maka obibia Kraist ozugbo, ha elegharala oge ichere nke ohu ahụ anya, bụ nke e zubere igosiputa ndi ezi ndi na-eche n'eziokwu. Ha nwetakwara ozo otu ebe oge di. Ma ahuru m na otutu n'ime ha enweghi ike isi n'elu nkuda mmuo ha di ukwu bilie ka ha nwee ogo ahụ nke inu oku n'obi na ume nke kara aka n'okwukwe ha n'afọ 1843.”

“Setan na ndi mmuo ozi ya meriri ha, ma ndi ahụ na-agaghi anabata ozi ahụ kelere onwe ha ekele n'ih echiche ha nke na-ahụ ihe n'ihu na amamihe ha n'ighara inara nduhie ahụ, di ka ha kporo ya. Ha aghotaghi na ha na-aju ndumodu Chineke megide onwe ha, na na ha na Setan na ndi mmuo ozi ya na-aruko oru iji gbagwojuo ndi nke Chineke anya, bụ ndi no na-ebi ndu ozi ahụ e si n'eluigwe zitere.”

“A kpagburu ndi kwere ekwe n'ozu a n'ime uka di iche iche. Ruo oge ufodu, ndi na-anabataghi ozi ahụ ka a jidere site n'egwu ka ha ghara igosiputa echiche ndi di n'obi ha; ma ngafe nke oge ahụ kpughere mmetuta ha n'eziokwu. Ha chorọ ime ka amà ahụ daa juu, nke ndi na-eche na-atu anya na ha enweghi ike izere ibu, na oge amuma ahụ gbatiri ruo n'afọ 1844. N'uzo doro anya ndi kwere ekwe kowara mmehie ha ma nye ihe kpatara ha ji atụ anya Onyenwe ha n'afọ 1844. Ndị na-emegide ha enweghi ike iweta arumuka obula megide ihe kpatara siri ike e nyere. Ma iwe nke uka di iche iche muru oku; ha kpebiri na ha agaghi ege nti n'ihè amà ahụ, nakwa imechi amà ahụ n'èzi uka, ka ndi ozo ghara inu ya. Ndị ahụ na-atughi anya igbochi ndi ozo ihè ahụ Chineke nyere ha, ka a chupuru n'uka; ma Jisọs nonyere ha, ha wee nwee onu n'ihè nke ihu Ya. E mere ka ha di njikere inata ozi nke mmuo ozi nke abuo.” Early Writings, 235–237.

Akuko ihe mere eme a ka e gosiputara ugbu a na-akowa, n'etiti ihe ndi ozo, ahumahu nke July 18, 2020; ma isi okwu m chorọ ka unu tlee bu na nghota nke ozi Mkpu Etiti Abali, dika Samuel Snow nyere ya na nzuko ima ulokwu nke Exeter, adighi anochi anya oru akuko ihe mere eme nke Snow, kama o bu omume nke aka Onyenwe anyi. Aka Ya ekpuchila njehie, o bukwa mgbe O wepuru aka Ya ka ndi Millerite wee nwee ike ighota ndakpo olileanya ha, ma ghotakwa na ha anowo n'oge ahụ a na-anochi anya dika oge ichere.

Iwepu aka-Ya bu akuku di oké mkpa n'ihe gbasara ndi na-eso uzọ ahụ ndi nọ n'uzọ na-aga Emau. O na-anochi anya njedebe nke oge a maara dika oge ichere, ma na-ejedebe n'ighota ahụ nke ozi Mkpu Etiti Abali na-anochi anya ya. Ma ihe atụ nke Emau mere mgbe obe gasiri, nke na-anochi anya Nnukwu Nkuda Mmuo, o bughị nkuda mmuo mbu nke onwu Lazaros.

Ma, lee, mmadu abuo n'ime ha gara n'otu ubochi ahụ n'obodo nta a na-akpo Emeos, nke di ihe di ka stedia iri isii site na Jerusalem. Ha na-ekwurita onu banyere ihe ndi a niile mere. O wee ruo na, mgbe ha na-akpakorita okwu na-atugharikwa uche, Jisos n'onwe ya biaruru nso, soro ha na-eje ije. Ma e mechiri anya ha ka ha ghara imata ya. O wee si ha, Okwu udinu ka unu na-ekwurita onwe unu, ka unu na-eje ije, ma na-enwekwa mwute? Luke 24:13–16.

Okwu ahụ bu “anya” n'akuku Akwukwo Nso a na-anochi anya ohuu, karja akuku ahụ anya n'onwe ya. Okwu ahụ bu “e jidere” putara ike. Ndi na-eso uzọ ahụ enweghi ike ighota ohuu nke obe n'ihu na Kraist ekpuchila ike ha ihu ohuu amuma nke obe. Aka Kraist bu ihe nnochianya nke ike Ya. Mwute ahụ Jizos kowara nochiri anya nnukwu nkuda mmuo ha. Mgbe ndi na-eso uzọ ahụ, ndi nkuda mmuo juru, kparitachara okwu n'ihu, Kraist bidoro ikwu okwu.

Mgbe ahụ, o siri ha, Unu ndi nzuzu, ndi obi unu dikwa umengwu ikwere ihe niile ndi amuma kwuru: O kwesighi ka Kraist taa ahuhu ihe ndi a, ma banye n'ebube ya? Sitekwa n'imalite na Mosis na ndi amuma niile, o kowaara ha n'Akwukwo Nso niile ihe ndi gbasara onwe ya. Ha biarukwara nso n'obodo nta ahụ ebe ha na-aga; o mekwara ka a ga-asị na o ga-agakwa n'ihu. Ma ha siri onwu rịo ya, si, Nonyere anyi: n'ihu na o na-ada mgbede, ubochi ahụ agafewokwa nke ukwu. O wee banye inonyere ha. Luk 24:25–29.

Jizos nyere ndi na-eso uzọ ahụ ntuziaka site n'iji usoro “historicist” nke nkowa Akwukwo Nso, na-ebute ahiri amuma ndi ahụ site n'aka Mozis gaa n'ihu n'ime akuko nso, iji mata akuko ihe mere eme nke obe. Jizos jiri ahiri ndi ahụ nke akuko amuma gara aga, ndi na-anochi anya uzọ ochie na usoro nke ahiri n'elu ahiri, kuzie ndi na-eso uzọ ahụ nke ndakpo olileanya jidere. Mgbe O mere ka o yie na O ga-agafe n'ihu na-enweghi ha, ha rioro Ya ike ka O bata n'ime ulo ma nononyere ha. Ha nọ n'oge ichere ahụ, Kraist kwa di njikere iwepu aka Ya n'anya ha. Mgbe e wepuru aka Ya, oge ichere ahụ ga-akwusi; ka ha wee si n'ochichiri ahụ laghachi oso oso na Jerusalem, ebe ndi na-eso uzọ iri na otu nọ, ha ghorọ ihe nnochianya nke oso a na-ebufe ozi nke Mkpu Etiti Abali.

O wee ruo, ka O nosiri soro ha nodu ala iri nri, O were achicha, gozie ya, nyawaa ya, wee nye ha. E meperewa anya ha, ha wee mara Ya; O wee puo n'anya ha. Luk 24:31.

Jizos wepuru aka Ya nke nọ na-ejide nghota ha banyere ohuu amuma ahụ, ma mgbe O mere otu a, ha matara Ya. Jizos ewetara ha ozi nke Mkpu Etiti Abali, ha wee nata ya mgbe ha na-eri nri, n'ihu na ozi o bua aghaghị iri ya. Ozugbo ahụ, ha gbapuru oso “di ka nnukwu ebili mmiri na-awakpo ala niile” igwa ndi na-eso uzọ iri na otu ahụ.

Ha wee kwurita n'etiti onwe ha, Obi anyi o dighi ere oku n'ime anyi, mgbe o na-agwa anyi okwu n'uzọ, na mgbe o na-akowara anyi Akwukwo Nso? Ha biliri n'otu awa ahụ, laghachikwuru Jerusalem, wee chota mmadu iri na otu ahụ ka ha zukotara, na ndi nonyekwara ha, na-asi, N'ezie, Onyenwe anyi ebiliwo n'onwu, o wee puta ihè nye Saimon. Ha kokwara ihe ndi mere n'uzọ, na otu ha si mata ya n'inyawa achicha. Ka ha ka na-ekwu ihe ndi a, Jisos

n'onwe ya guzoro n'etiti ha, si ha, Udo diri unu. Ma egwu turu ha, ujo jidere ha, ha wee chee na ha ahwo mmuo. O wee si ha, Gini mere unu ji enwe nkoropu? gini mere echiche ji ebili n'obi unu? Leenu aka m na ukwu m, na o bu m n'onwe m: metunu m aka, hunukwa; n'ih na mmuo enweghi anu ah na okpuku, di ka unu na-ahu na m nwere. Mgbe o kwusiri otu a, o gosiri ha aka ya na ukwu ya. Ma ebe ha ka na-ekweghi n'ih onu, ma na-eju anya, o siri ha, Unu nwere ihe oriri o bu ebe a? Ha nyere ya otu iberibe azu a nara n'oku, na mmanu anu di n'ugbu ya. O wee were ya, rie ya n'ihu ha. O wee si ha, Ndi a bu okwu ndi m gwara unu mgbe m ka nyerekwa unu, na a ghaghi imezu ihe niile e dere n'iwu Mozis, na n'ihe ndi amuma dere, na n'Abu Oma, banyere m. Mgbe ah o meghere nghota ha, ka ha wee ghota Akwukwo Nso. Luk 24:32-45.

Dika o di n'ihe banyere ndi na-eso uzọ ya no n'uzo gaa Emeos, Jizos ji akuko nso ndi gara aga nke Akwukwo Nso gosi ozi ah iji kowaa akuko banyere onwu Ya na mbilite n'onwu Ya, O mekwara nke a site n'inye ha ihe atu nke iri nri. Ndi nke Chineke aghaghi iri ozi ah. N'etiti enweghi n'aka ha na mwute ha, Jizos na-emecha oge ichere ah nke mere site n'onwu Ya ruo na mbilite n'onwu Ya, nrigoro Ya n'elugwe na nloghachi Ya, site n'imeghe nghota ha nye ozi nke eziokwu di ugbu a nke e wuru n'elu akuko nso ndi gara aga a kpokotara onu ahiri n'elu ahiri.

Ya mere, ndi-eso uzọ abuo ah no n'uzo na-aga Emos (nke na-anochi anya mmuo ozi nke abuo nke ejikotara ma nye ike site n'ozu Mkpụ Etiti Abali) na-akowa oge ichere ah nke sochiri obe di ka oge ichere nke buru uzọ tupu Mkpụ Etiti Abali. Ya mere, ndakpo olileanya nke ndi-eso uzọ ah na-anochi anya ndakpo olileanya mbu n'ahiri amuma ah, o bughu nnukwu ndakpo olileanya ah.

Akuko Emmos ka e mesiri kwughachiri nye ndi na-eso uzọ iri na otu ah, bu ndi nwere nkuda mmuo. Jizos sonyere ha, kuziere ha banyere mmezu nke okwu amuma site n'usoro "historicism," ma meghee nghota ha, mgbe ha na-eri nri. Mmalite nke akuko ah na-akowaputa njedebe nke akuko ah. Jizos wee gosiputa ama nke ato banyere eziokwu ah na enwere ike itinye nkuda mmuo nke obe ah n'amuma n'oru n'ihe nkuda mmuo mbu ah. O nyere ama nke ato banyere nhazi nke akuko ihe mere eme ah site n'igwa ha ka ha noro na Jerusalem ruo mgbe ha natara ike sitere n'elu.

O wee gwa ha, Otu a ka e dere ya, otu a kwa ka o kwesiri ka Kraist taa ahuhu, biliekwa n'onwu n'ubochi nke ato: Na a ga-ekwusakwa ncheghari na mgbaghara mmehie n'aha ya n'etiti mba niile, malite na Jerusalem. Unu bukwa ndi ama nke ihe ndi a. Ma, lee, ana m ezitere unu nkwa nke Nna m: ma norogidenu n'obodo Jerusalem, ruo mgbe e yikwasiri unu ike nke si n'elu. O wee duru ha puta ruo Betani; o weliri aka ya elu, gozie ha. O rue, mgbe o na-agozi ha, e kewapuru ya n'ebe ha no, e buliekwa ya gaa n'elugwe. Ha wee kpo isiala nye ya, loghachi na Jerusalem n'oke onu: ha nogidekwara n'ulo nso mgbe niile, na-eto na na-agozi Chineke. Amen. Luk 24:46-53.

Ihe nlereanya nke ndi na-eso uzọ no n'uzo gaa Emaos na-akowaputa oge ichere nke malitere n'onwu Ya ruo mgbe e mere ka O si n'onwu bilie ma rigoro gakwuru Nna Ya. Oge ichere ah bjara na njedebe nye ndi na-eso uzọ Emaos mgbe e guzobere ozi banyere ihe ndi mere n'obe site n'usoro nke ijikota ahiri akuko nso gara aga onu, ahiri n'elu ahiri. Mgbe ah, ndi na-eso uzọ buru ozi ah ngwa ngwa dika o kwere ha omume iburu ya. Mgbe ah, Jizos zutere ndi na-eso uzọ iri na

otu ahụ; e zoro aka ọzọ n'iri nri, a na-eji ahiri n'elu ahiri gosi eziokwu nke ozi ahụ, ma dika o mere nye ndi na-eso ọzọ Emaos, O mepere nghota ha wee puo. Ma o bughị tupu O gosiputa akuko ihe mere eme nke ichere na Jerusalem ruo mgbe oge ichere ahụ gwusiri site n'ibiarute nke Mmuo Nso n'ubochi Pentikost.

Mgbe Jizos gwara ndi na-eso ọzọ Ya ka ha chere na Jerusalem, nke ahụ bu njedebere nke akuko ọzọ Emaus. Mmalite nke akuko ahụ nochiri anya nkuda mmuo, nke oge ichere sochiri, nke mkpughe nke eziokwu sochiri, nke nochiri anya ozi nke Mkpu Etiti Abali. E mezuru mkpughe ahụ nke eziokwu mgbe Kraist wepuru aka Ya, nke "jigidere" anya ndi na-eso ọzọ ahụ. Nke ahụ bu mmalite nke akuko ahụ, etiti nke akuko ahụ kwa ka a na-emeghari n'otu akuko ahụ mgbe Kraist wepuru nkuda mmuo n'aka ndi na-eso ọzọ iri na otu site n'ikpughe Onwe Ya nye ha na imeghe nghota ha banyere Okwu Ya. Mgbe ahụ, ama ikpeazu nke otu nhazi amuma ahụ, nke na-amalite site na nkuda mmuo mbu, o bughị nnukwu nkuda mmuo.

Akuko ihe mere eme site n'Emmaus ruo Pentikost na-enye ndi ama ato banyere nkuda mmuo mbu, oge ichere, na Mkpu Etiti Abali, ma nkuda mmuo n'eziokwu nke bu akara ọzọ n'mbido nke o bua n'ime ndi ama ato ahụ bu n'eziokwu nkuda mmuo nke abuo, o bughị nke mbu. Ighota na akara ọzọ nke bu Nnukwu Nkuda Mmuo n'akuko ihe mere eme ndi Miller ka e ji kowaa nkuda mmuo mbu n'akuko ihe mere eme ndi Miller di oke mkpa n'ighota akuko anyi huru n'ime isi anọ nke Jon nke na-eme n'etiti iri nri ahụ e riri n'oriri ikpeazu na njide ahụ mere n'etiti abali n'ubi Getsemane. O bara uru imata na mgbe Jisos putara n'ihu ndi na-eso ọzọ ya iri na otu ma soro ha rie nri, o juru, "Gini mere obi ji na-ama unu jijiji? gini merewa echiche ji na-ebili n'obi unu?"

Nnoo ozugbo O risiri Nri Anyasi Ikpeazu n'akwukwo Jon, akuko Akwukwo Nso anyi ga-atule malitere site n'okwu Kraist na-agwa ha, "Ka obi unu ghara idi na-enye nsogbu." N'ime ubochi ise, ha echefuola iwu ahụ kpomkwem. Isi nke iri na anọ ruo isi nke iri na asaa nke Ozioma Jon na-anochi anya mmechuihu mbu nke Julai 18, 2020, nke na-ebute oge ichere, na-eduga na Mkpughe nke Jisos Kraist nke a na-emeghe akara ya obere oge tupu oge amara emechie, ma na-anochi anya ozi nke Mkpu Etiti Abali. Ozi ahụ na-ebute otu oge nke mmeghari onwa nke asaa gosiputara dika onyinyo ya, ma e gosikwara ya dika onyinyo n'oso oso nke ndi na-eso ọzọ Emos laghachiri Jerusalem n'etiti abali juru ochichiri. Akuko ihe mere eme ahụ bu ihe mkpuruedemede Hibru ato ahụ e jiri ruo oru, nke Kraist ji nochite Onwe Ya anya dika "Eziokwu."

O bu n'akuko nke isi anọ ndi a nke Jon ka anyi na-ahụ, o bughị naani na a na-amata oru nke Mmuo Nso dika otu nzokwu ndi ahụ nke otu okwu ahụ n'onwe ya, kama kwa ebe a na-ahụ ihe ama kacha sie ike iji kwado nkwaputa ndi a na-eme ugbo a, bu na mmezu ikpeazu nke ozi nke Mkpu Etitiabali ka a na-egosiputa ugbo a n'uzo na-aga n'ihu n'ogbakọ omuma nke Exeter site n'ubochi nke iri na abuo nke Ogost ruo nke iri na asaa. Mgbe ndi nsọ na-eche nche mechara mata ozi ahụ, a ga-atuba uwa n'ime nsogbu nke iwu ubochi Sonde, dika ndi ozi ahụ ga-eburu ozi ido aka ná ntị ikpeazu nke "ubochi ikpeazu" gaa n'uwa na-anwu anwu.